

Рецензия

на дисертационен труд на тема
„ТРАДИЦИИ, ПРИЕМСТВЕНОСТ И СЪВРЕМЕННИ
ПРАКТИКИ В АТЕЛИЕТАТА ПО ЖИВОПИС В
НАЦИОНАЛНАТА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ“

За присъждане на образователната и научна степен „доктор“

Професионално направление: 8.2.

Изобразително изкуство, НХА, ФИИ

Катедра „Живопис“

докторант: Живка Бойкова Маринова

Научен ръководител: доц. д-р Бойка Донева

Темата на представения дисертационен труд „ТРАДИЦИИ, ПРИЕМСТВЕНОСТ И СЪВРЕМЕННИ ПРАКТИКИ В АТЕЛИЕТАТА ПО ЖИВОПИС В НАЦИОНАЛНАТА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ“ е навременна, интересна и едновременно с това трудна за теоретични обобщения в значителната си част от текста, поради близката времева дистанция на изследвания период (настоящия период за ателиетата по „Живопис“ на НХА). Изборът ѝ, безспорно, отразява личните естетически и методически пристрастия на докторантката и като търсения на активно реализиращ се художник, и като преподавател в едно от тези ателиета.

Дисертационният труд е в областта на изкуствознанието, с преобладаваща историческа насоченост, както и с акценти в теоретично-методически аспект. Докторантката отбелязва, че изследването ѝ е с пряк поглед (като учащ се и преподавател) върху проблематиката на учебния процес в НХА в периода от последното десетилетие на ХХв. и първите две десетилетия на ХХІв. Живка Маринова се мотивира, че изборът ѝ е породен и от търсенето на теоретични отговори за влиянията и начините на въздействие на външни фактори върху

обучението по живопис, от условията, „при които се обучават и творят бъдещите български живописци след 1989 година и дали те се отразяват върху развитието на тяхното изкуство.“ (стр. 5)

Независимо от многото ракурси на изследвания проблем, представената за рецензия докторантура, е актуална и нейната проблематика досега не е била отделяна самостоятелно. В контекста на големия брой разнопосочни изследвания на дадения период – края на Ххв. и началото на ХХІв., докторантката успява да представи сегмента на търсенията си в текст, който би било добре да се развие в отделно книжно тяло.

Във формално отношение дисертационният труд обхваща 208 страници текст. Той е разпределен на увод, две глави, заключение и библиография от 16 стр. Използваните в труда източници са: 63 броя на кирилица, 3 броя на латиница, 176 статии в периодични и непериодични издания, 3 годишника, 19 каталога, 5 интервюта, заглавия от 21 броя интернет източници. Неотменна част от него са трите приложения – визуални, биографии и интервюта. Представеният труд има характеристика на качествено изследване с теоретико - емпиричен характер. То е проведено в лимитирания период на докторантурата на Живка Маринова като възможност за реализация и анализ на изследователските ѝ цели върху приложена и апробирана в едно от ателиетата на НХА методическа система. Изследователският ракурс към темата предполага комбинацията на различни методи на анализ: социологически, исторически, сравнителен, формален и иконографски, които докторантката прилага аргументирано.

Изложението в **Увода**, както и в останалите глави на текста и интервютата, е представено интелигентно с логика на развитието на тезите на авторката и конкретиката на изследването. В тази глава докторантката представя обекта и предмета на изследване, целите и последвалите от тях задачи. Те са отделени на няколко типа задачи - такива с историко-социологичен характер и такива с приложно-методически, които предполагат съответни изводи, които в случая са имплицитни в главите, а отбелязани в приносите в края на автореферата.

Качество на текста е хронологията на изследването и представените гледни точки върху избрания конкретен повод за разглеждане на актуалното състояние и художествени практики в ателиетата по Живопис на НХА, на традициите и развитието на методиката на преподаване в тях, както и на формулирането на изводите-приноси.

Основният проблем на **първа глава** от труда е фокусиран върху историческите факти за началото, документацията и развитието на художественото образование у нас. Живка Маринова с професионална ерудираност и внимание към делото на първите основатели на професионалното художествено образование в България, представя творческия им стремеж и педагогически амбиции при създаването на ДРУ и първите години от развитието му. Неизбежни са имената на И. Мърквичка, А. Митов, И. Ангелов, както и на всички преподаватели по „Живопис“, възпитаници на Рисувалното училище (С. Иванов, Ц. Тодоров, Н. Маринов, Н. Ганушев и др.), чрез които докторантката проследява процесите в началния етап на установяване и развитие на академичното образование.

Тя коректно представя творческата интерпретация на идеи и практики в развитието на професионалното изобразително икуство, които са заимствани от Европейския академизъм, повлияни донякъде и от импресионизма (Я. Вешин). В хода на главата докторантката разглежда хронологично развитието на визуалните посоки в обучението по живопис от 1903г. през 20-те до 30-те години, като успява да интерпретира фактите, които създават облика и заявяват ролята на модерното българско икуство. В този период, синхронен и за обучението по икуство, и за реализацията на художествените произведения, в труда се налага впечатлението за подходящ подбор на литературата, посветена на разглежданите художествени явления и факти. Така е отделено нужното внимание върху индивидуалността на всеки преподавател, на формирането на особеностите на пластичния му език, както и на отликите изграждащи цялостния му творчески облик.

В текста на труда, в подточките посветени на промените от средата на 40-те години, докторантката е последователна в изследователската си позиция,

